

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน สภาพสังคมไทยประสบกับปัญหาต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะปัญหาการก่ออาชญากรรมและปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาที่พบมากและก่อความวุ่นวายในสังคมมากที่สุด และที่สำคัญปัญหาเหล่านี้ก็ส่งผลถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยตรง ซึ่งลักษณะของปัญหาก็มีการพัฒนาไปหลากหลายรูปแบบและนับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จะเห็นจากข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ สื่อมวลชนทุกแขนง ทั้งสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ที่มักจะมีแต่ข่าวอาชญากรรมและยาเสพติดเป็นส่วนใหญ่ หรือแม้กระทั่งนโยบายมาตรการต่างๆ ของรัฐ ก็ล้วนแต่จะมุ่งปราบปราม หาวิธีป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน

แม้ว่าในการป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรมหรือปัญหายาเสพติดดังกล่าวจะเป็นภารกิจหลักของเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ตาม แต่อุปสรรคอย่างหนึ่งในการป้องกันและปราบปรามก็คือ จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจในแต่ละพื้นที่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการดูแลประชาชนอย่างทั่วถึง ดังนั้นรัฐบาลและสำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้มอบนโยบายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในแต่ละพื้นที่แสวงหาแนวร่วมจากฝ่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อความผาสุกของประชาชน และยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการระดมความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาในชุมชนของตน

ในส่วนของจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ตำบลสุเทพ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันในทางภูมิศาสตร์ มีทั้งภูเขา ป่าไม้ และพื้นที่ราบ มีสถานที่สำคัญหลายแห่ง เช่น พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ วัดพระธาตุดอยสุเทพวรวิหาร มีสถานศึกษาหลายแห่ง อาทิ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วิทยาลัยพารัสเซลิเทิร์น โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ โรงเรียนศรีธนาพาณิชยการเชียงใหม่ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีศูนย์การค้าขนาดใหญ่และมีประชาชนเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ได้แก่ ศูนย์การค้ากาดสวนแก้ว ศูนย์การค้าแอร์พอร์ตพลาซ่า และมีศูนย์กลางทางการขนส่งทางอากาศ มีสนามบินนานาชาติตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ คือ ท่าอากาศยานเชียงใหม่

ดังนั้น จะพบว่าในวันหนึ่งๆ มีประชาชนเข้าออกในเขตพื้นที่ตำบลสุเทพมากมาย เช่น นักท่องเที่ยว ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยชรา นักเรียน นักศึกษา นักธุรกิจ หรือประชาชนที่อาศัยในพื้นที่มาจากหลากหลายภูมิลำเนา ฉะนั้น การดูแลรักษาความปลอดภัยในพื้นที่นี้จะต้องใช้ความระมัดระวังมากเป็นพิเศษ

อย่างไรก็ตาม ในการรักษาความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยของสังคมและประเทศชาติ นั้นเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยภารกิจดังกล่าวจะมุ่งเน้นถึงการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน นอกจากหน่วยงานของตำรวจก็ยังมีองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอำนาจหน้าที่ต้องรับผิดชอบความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ส่วนตำบลนั้น ๆ ด้วย

จากสภาพการณ์ข้างต้น จึงมีการจัดตั้ง “โครงการตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน” ซึ่งเป็นโครงการที่เกิดขึ้นภายใต้ความร่วมมือระหว่างสถานีตำรวจภูธรราชินีเวศน์และองค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพ และเป็นโครงการที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ กล่าวคือโครงการตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน จะรับสมัครประชาชนที่อาศัยอยู่ในแต่ละหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรราชินีเวศน์และองค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพเข้าร่วมโครงการ โดยปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้ความช่วยเหลือและทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ยาเสพติด การบริการให้ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การบรรเทาสาธารณภัย การให้บริการอำนวยความสะดวกทั่วไปแก่ประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะของการร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ที่เผชิญอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงการป้องกันและเฝ้าระวังเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์และปัญหาที่จะเกิดขึ้น

การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบของการเข้าร่วมเป็นตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้านนี้ มีประโยชน์และช่วยสนับสนุนการทำงานของตำรวจเป็นอย่างมาก เนื่องจากประชาชนที่มาสมัครเป็นตำรวจอาสา นั้น เป็นบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่อยู่แล้ว จึงทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ประกอบกับมีข้อมูลของท้องถิ่นที่สามารถเอื้อและสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อีกทั้งยังเป็นผู้ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และประชาสัมพันธ์การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อประสานความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนในพื้นที่

ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจภูธรนครราชสีมา ซึ่งมีความสนใจศึกษาถึงโครงการตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ทั้งนี้เพื่อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงโครงการตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ตลอดจนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- (1) เพื่อศึกษาโครงการตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน
- (2) เพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน
- (3) เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน
- (4) เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงโครงการตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ไม่ได้เป็นปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ผู้ศึกษาได้กำหนดพื้นที่ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมด 13 หมู่บ้าน เป็นพื้นที่กรณีศึกษา ซึ่งได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านเชิงดอย	หมู่ที่ 2 บ้านห้วยแก้ว	หมู่ที่ 4 บ้านห้วยทราย
หมู่ที่ 5 บ้านรำเปิง	หมู่ที่ 6 บ้านโป่งน้อย	หมู่ที่ 7 บ้านช่างทอง
หมู่ที่ 8 บ้านหลังห้า	หมู่ที่ 9 บ้านดอยสุเทพ	หมู่ที่ 10 บ้านอุโมงค์
หมู่ที่ 11 บ้านดอยปุย	หมู่ที่ 12 บ้านตำหนัก	หมู่ที่ 13 บ้านสันลมจอย
และหมู่ที่ 14 บ้านป่าแดง		

หมายเหตุ หมู่ที่ 3 บ้านกองบิน 41 ไม่มีตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน จึงไม่เลือกเป็นพื้นที่ศึกษา

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงโครงการตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน
- (2) เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน
- (3) เพื่อเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา
ท้องถิ่นต่อไป

1.6 นิยามศัพท์ทั่วไป

(1) ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่หมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง
เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

(2) ตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในแต่ละหมู่บ้านใน
พื้นที่ตำบลสุเทพที่สมัครเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจในการช่วยเหลือ ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ตามขอบเขตของการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน

(3) การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่
ในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

- (3.1) การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
- (3.2) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- (3.3) การบริการให้ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- (3.4) การบรรเทาสาธารณภัย
- (3.5) การให้บริการอำนวยความสะดวกทั่วไป

(4) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ
ของหมู่บ้าน ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมในด้านต่อไปนี้

(4.1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา วิจารณ์ปัญหา จัดระดับความสำคัญของ
ปัญหา และร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

(4.2) การมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา

(4.3) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาแนวทางและวิธีการแก้ปัญหา

(4.4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา เช่น การเป็นสมาชิกใน
โครงการตำรวจอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน